

SAKSPAPIRER

VEST-FINNMARK REGIONRÅD

Foto: snl.no

25. september 2019

*Honningsvåg,
Nordkapp kommune*

Sak 18/19

Godkjenning av innkalling og sakliste

Sak 19/19

Strategiplan 2020-2023

Sak 20/19

Drøfting av nytt navn, samt utkast til samarbeidsavtale og saksfremlegg i forbindelse med at regionråd skal erstattes av interkommunalt politisk råd fra 1. januar 2020

Sak 21/19

Høringsuttalelse – NVEs forslag til en nasjonal ramme for vindkraft på land

Sak 22/19

Uttalelse – Forslag om opprettelse av nasjonal påskjønningsordning for investeringer i vedlikehold i fiskerihavnene.

Sak 23/19

Drøftinger og orienteringer

PROGRAM

Møte i Vest-Finnmark Regionråd

**25. september 2019, Klubbrommet på «Turn»,
i tilknytning til Kystverkets «Kyst- og havnekonferansen 2019»**

Onsdag 25. september:

Kl. 16.00	Saksbehandling <i>Velkommen, Sak 18/19 Godkjenning av innkalling og saksliste Sak 19/19 Strategiplan 2020-2023 Sak 20/19 Drøfting av nytt navn, samt utkast til samarbeidsavtale og saksfremlegg i forbindelse med opprettelse av interkommunalt politisk råd Sak 21/19 Høringsuttalelse – NVEs forslag til en nasjonal ramme for vindkraft på land Sak 22/19 Uttalelse – Forslag om opprettelse av nasjonal påskjønningsordning for investeringer i vedlikehold i fiskerihavnene. Sak 23/19 Drøftinger og orienteringer</i>
Kl. 17.30	Avslutning

Godkjenning av innkalling og saksliste

Forslag til vedtak

Innkalling og saksliste godkjennes.

Bakgrunn

Regionrådet er innkalt pr e-post den 27. august 2019.

Sakspapirer ble sendt regionrådet pr. e-post den 17. september 2019.

Saksliste:

- Sak 18/19   *Godkjenning av innkalling og saksliste*
- Sak 19/19   *Strategiplan 2020-2023*
- Sak 20/19   *Drøfting av nytt navn, samt utkast til samarbeidsavtale og saksfremlegg i forbindelse med opprettelse av interkommunalt politisk råd*
- Sak 21/19   *Høringsuttalelse – NVEs forslag til en nasjonal ramme for vindkraft på land*
- Sak 22/19   *Uttalelse – Forslag om opprettelse av nasjonal påskønningsordning for investeringer i vedlikehold i fiskerihavnene.*
- Sak 23/19   *Drøftinger og orienteringer*

I tillegg blir det en avsluttende markering for medlemmene i dagens regionråd.

Sak 19/19 Regionrådet

Saksbehandler: Bente O. Husby

Strategiplan 2020-2023

Forslag til vedtak

Regionrådet vedtar ny «Strategiplan 2020-2023».

Bakgrunn

I henhold til vedtatte fremdriftsplan for arbeidet med rulleringen av Strategiplan 2016-2019, ble det fremlagt et helhetlig utkast til Strategiplan 2020-2023 for regionrådet på møte i Lakselv 20. juni 2019. Utkastet til Strategiplan 2020-2023 ble godkjent, og sendt ut på høring blant medlemskommunene 27. august 2018 (sammen med innkallingen til møtet i Honningsvåg 25. september 2019).

For ytterligere informasjon henvises det til vedlegg 1.

Vedlegg

Vedlegg 1: Strategiplan 2020-2023

Drøfting av nytt navn, samt utkast til samarbeidsavtale og saksfremlegg i forbindelse med at regionråd skal erstattes med interkommunalt politisk råd fra 1. januar 2020

Forslag til vedtak

Navnet på det nye samarbeidsorganet blir Vest-Finnmark interkommunale politiske råd, Vest-Finnmark Rådet. Man vil benytte kortversjonen Vest-Finnmark Rådet i det daglige, i promotering og markedsføring mv.

Vest-Finnmark Regionråd godkjenner forslag til samarbeidsavtale mellom medlemskommunene, samt forslag til felles saksfremlegg til kommunestyrene i nåværende Vest-Finnmark Regionråd i forbindelse med opprettelse av Vest-Finnmark interkommunale politiske råd, Vest-Finnmark Rådet.

De to dokumentene danner grunnlag for politisk behandling i det enkelte kommunestyre, der vedtak må fattes i forbindelse med konstituering og valg.

Bakgrunn

Etter at den nye Kommuneloven ble vedtatt 8. juni 2018 er det klart at § 27 samarbeidsformen i den gamle Kommuneloven videreføres, men i endret form.

Dagens § 27-selskaper må omdanne seg enten til kommunalt oppgavefelleskap eller et interkommunalt politisk råd, alternativt omorganiseres til en annen selskapsform (IKS, AS eller SA), senest fire år etter at Kommuneloven har trådt i kraft. I henhold til den nye Kommuneloven oppløses eksisterende regionråd og det kan etableres interkommunale politiske råd (IPR).

Kommunestyrene som ønsker å inngå i et interkommunalt politisk råd velger blant sine representanter et representantskap. Representantskapet skal være den øverste ledelsen for det interkommunale politiske rådet. I denne sammenheng skal det besluttes hvilke saker de deltakende kommuner skal samarbeide om, og dette skal nedfelles i en *samarbeidsavtale* mellom kommunene som skal inngå i det interkommunale politiske rådet. Samarbeidsavtalen kommer i stedet for vedtekter, slik dagens regionrådssamarbeid er regulert.

Forslag til samarbeidsavtale og saksfremlegg har tatt utgangspunkt i tilsvarende dokumenter som er utarbeidet av Sør-Troms Regionråd/Ofoten Regionråd (som blir det nye Hålogalandsrådet). Disse er kvalitetssikret av KS i forhold til å tilfredsstille kravene i den nye Kommuneloven. De gjeldende vedtektene for Vest-Finnmark Regionråd er tatt inn i forslag til samarbeidsavtale, men på en slik måte at lovkravet fortsatt er tilfredsstilt. Samarbeidsavtalen trer i kraft 1. januar 2020, samtidig som dagens regionråd avvikles og det nye interkommunale politiske rådet trer i kraft.

Vedlegg

- Vedlegg 2: Forslag – Samarbeidsavtale for Vest-Finnmark interkommunale politiske råd – Vest-Finnmark Rådet
- Vedlegg 3: Forslag – Felles saksfremlegg til kommunestyrene i nåværende Vest-Finnmark Regionråd - Opprettelse av Vest-Finnmark interkommunale politiske råd, Vest-Finnmark Rådet
- Vedlegg 4: Gjeldende vedtekter for Vest-Finnmark Regionråd
- Vedlegg 5: Hålogalandsrådet – Vedtatte samarbeidsavtale, kvalitetssikret av KS

Høringsuttalelse – NVEs forslag til en nasjonal ramme for vindkraft på land

Forslag til vedtak

- 1. Vest-Finnmark Regionråd mener at det må legges opp til økt lokal og regional medbestemmelse i vindkraftsaker dersom Nasjonal ramme for vindkraft skal være retningsgivende for vindkraftutbygginger. Dette vil føre til større aksept for utbygginger og gi mindre konflikter. Dagens konsesjonsordning må endres, og kommunen må få tilbake myndigheten til å beslutte arealplaner for anleggene (dagens detaljplan/MTA-plan), evt. at det innføres en «vetorett» for kommunene.*
- 2. Dersom det skal vedtas en nasjonal ramme for vindkraft må det i denne rammeplanen tas større hensyn til de regionale planene, og kommunene og fylkeskommunene må være med å definere områdene som skal være med.*
- 3. Vest-Finnmark Regionråd mener det må innføres ordninger som gjør at kommunene kompenseres for ulempene det medfører å være vertskommune for vindkraft. Det bør her ses på hvordan vannkraftkommuner kompenseres gjennom blant annet konsesjonskraft, konsesjonsavgifter, eiendomsskatt og naturressursskatt.*
- 4. Vest-Finnmark Regionråd ber, etter innspill fra de berørte kommunene, om at følgende områder tas ut av område 44 i forslaget til nasjonal ramme, og ekskluderes:*

Område	Begrunnelse
<i>Seiland</i>	<i>Vanskelig tilgjengelig område hvor det vil bli store naturinngrep ved bygging. Nærheten til Seiland nasjonalpark. Viktig friluftsområde.</i>
<i>Repparfjorddalen, sørøst for E6 fra Skaidi mot Sennalandet</i>	<i>Stort hyttefelt langs hele traseen. Viktig friluftsområde. Reindrifta er allerede under stort press i området.</i>
<i>Kvaløya</i>	<i>Tidligere avslått fra NVE med begrunnelse i den totale inngrepssituasjonen for reinbeitedistrikt 20. Store deler av de mest aktuelle arealene er nedslagsfelt for vannverk.</i>

Bakgrunn

Olje- og energidepartementet ga i brev av 9. februar 2017 Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) i oppdrag å lede et arbeid med å lage forslag til en nasjonal ramme for vindkraft på land. NVEs faglige forslag foreligger nå i form av en rapport datert 1. april 2019. Forslaget inneholder et samlet kunnskapsgrunnlag om virkninger av vindkraft på land og et kart med forslag til det NVE mener er de mest egnede områdene for lokalisering av ny vindkraft.

Olje- og energidepartementet ønsker nå innspill til NVEs forslag til nasjonal ramme, og til om det bør fastsettes en nasjonal ramme for vindkraft i Norge. Departementet vil gjennomgå NVEs forslag og høringsuttalelsene før det tas endelig stilling til politikken for vindkraft på land. Høringsfristen er satt til 01.10.2019.

Bakgrunnen for oppdraget er at regjeringen ønsker å legge til rette for en langsiktig utvikling av lønnsom vindkraft i Norge. Regjeringen peker på at erfaringer tilsier at det er behov for i noe sterkere grad å styre hvor det søkes om konsesjon fremover. I følge oppdragsbrevet er formålet med nasjonal ramme å bidra til at de beste vindkraftlokaliteten blir valgt når det søkes om konsesjon. Det opplyses at rammen skal bidra til økt forutsigbarhet, en mer effektiv konsesjonsbehandling og demping av konflikter.

Utdrag fra høringsbrevet:

NVE har etablert et kunnskapsgrunnlag om virkninger av vindkraft. Det er publisert 21 temarapporter basert på en gjennomgang av norsk og internasjonal litteratur, erfaringer fra konsesjonsbehandling av vindkraftsaker og fra vindkraftverk i drift. Miljødirektoratet og Riksantikvaren har utarbeidet 9 av rapportene, mens NVE har stått ansvarlig for de resterende. Dette er den mest omfattende kunnskapsgjennomgangen som har vært gjort av miljø- og samfunnsvirkninger av vindkraftverk i Norge.

I NVEs forslag er det pekt ut 13 områder som direktoratet mener er de mest egnede for vindkraft på land i Norge. Det er utarbeidet et kart som viser disse områdene. Også innenfor de utpekte områdene vil det være områder som ikke egner seg for vindkraft på grunn av konflikt med viktige interesser, eller som følge av mindre gode vindressurser. NVE har lagt vekt på unngå konflikter med viktige naturområder, og tatt betydelige hensyn til aktuelle tema, for eksempel friluftsliv, støy, fugle- og dyreliv, kulturminner og reindrift.

Utdrag fra forslaget til nasjonal ramme for vindkraft:

NVEs forslag til de mest egnede områder for ny vindkraft er et resultat av omfattende analyser. Disse analysene er utført på et overordnet nivå, og det er konsesjonsbehandlingen som skal avgjøre om et sted er egnet for vindkraft. Det følger av metodene som er anvendt at det vil være mange steder innenfor de utpekte områdene som er lite egnet for vindkraft. Samtidig kan steder utenfor områdene være egnet. Enkeltprosjekter må derfor vurderes konkret i en konsesjonsbehandling før det kan avgjøres om et sted er egnet for vindkraft. Kartet kan likevel brukes som et styringsverktøy for hvilke områder som vil bli prioritert framover. Det vil være mulig å søke om konsesjon også utenfor de utvalgte områdene. Som det framgår av oppdragsbrevet fra OED, skal det imidlertid være vanskeligere å få konsesjon i et område som ikke er pekt ut i den nasjonale rammen. NVE legger ikke opp til å gi slike saker samme prioritet.

NVE mener samtidig at noen typer konsesjonssaker bør behandles uavhengig av kartet med de utpekte områdene. Dette gjelder blant annet små vindkraftverk nær eksisterende infrastruktur og reetableringer og utvidelser av eksisterende vindkraftverk. Når det gjelder behandling av

søknader om utsatt frist for idriftsettelse for vindkraftverk med eksisterende konsesjon, legger NVE opp til å gi korte utsettelse dersom det er pågående aktivitet eller andre gode grunner til at søknaden bør innvilges. Utover dette vil NVE bruke kartet på samme måte som for nye saker.

Til tross for at den tematiske analysen av produksjonsforhold viser at mange arealer i Nord-Norge har de beste produksjonsforholdene, ligger de fleste utpekte områdene i Sør-Norge. Det er to viktige grunner til at det ikke er pekt ut flere områder i nord. Den ene grunnen er begrenset nettkapasitet i Nord-Norge. Den andre grunnen er at NVE har lagt mye vekt på hensynet til samisk reindrift i analysene.

De områdene som likevel er pekt ut i Nord-Norge, er relativt store. Dette har vært et bevisst valg, og innebærer ikke at NVE mener at det kan bygges mange store vindkraftverk innenfor disse områdene. Hensikten med å peke ut relativt store arealer i områder med samisk reindrift, er å gi tilstrekkelig fleksibilitet til at det kan bygges noe vindkraft, uten at det medfører for store konsekvenser for grunnlaget for reindriften. Dette har vært en nødvendig tilnærming, da NVE ikke har hatt tilstrekkelig kunnskap om hvilke reindriftsområder som er viktigere enn andre.

Noen av de utpekte områdene er relativt små. Dette gjelder særlig områdene på Østlandet. Grunnen til dette er hovedsakelig at det finnes få sammenhengende områder med gode produksjonsforhold i denne delen av landet. Områdene har imidlertid blitt vurdert som så store at de ikke er prosjektspesifikke, og derfor blitt med i NVEs forslag.

I Finnmark er det et område som er utpekt som aktuelt område for vindkraft Finnmark, dvs. område 44 Vest-Finnmark.

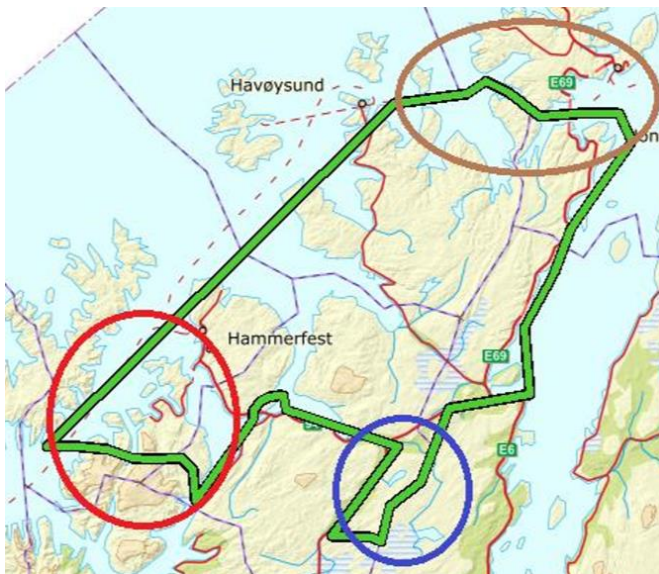
NVE: Område 44 - Vest-Finnmark

Området omfatter Porsangerhalvøya, Kvaløya og deler av Seiland, og inkluderer arealer mellom Porsangerfjorden, Magerøysundet, Rolvsøysundet og Sørøysundet. Området ligger i en mellomsoner med relativt skjermede fjorder mellom den ytre kyststripa og innlandsområder i overgangen til vidda. Landformene er myke, og området er preget av relativt store arealer med begrenset infrastruktur. Det er få og små eksisterende naturinngrep. I Måsøy er det søkt om konsesjon for Snefjord vindkraftverk. Avgrensningen følger i all hovedsak grensene til det opprinnelige analyseområdet eller til eksklusjonsforslagene fra Miljødirektoratet. Unntaket er den nordlige grensen, som følger Magerøysundet. Denne grensen er blant annet satt på grunn av viktige reiselivs- og forsvarsinteresser på Magerøya.

NVE har sett på alternative avgrensninger av området:

NVE: Alternative avgrensninger - Område 44

En mulig avgrensning i vest er å ikke inkludere de østlige delene av Seiland i det utpekte området. De østlige delene av Seiland er mindre tilgjengelig enn resten av det utpekte området, og er også nær Seiland nasjonalpark og delvis innenfor et eksklusjonsforslag fra Riksantikvaren som NVE ikke har tatt til følge. Det kan også vurderes som naturlig å trekke den sørlige grensen nordover til E6. I nord kan det vurderes å inkludere noen områder på Magerøya. Det er i tillegg mulig å inkludere areal fra analyseområde 41 og 42, dersom det er ønskelig med et større område.

NVE: Hvorfor er området foreslått som et av de mest egnede?

Vest-Finnmark har noen av de beste produksjonsforholdene for vindkraft i landet, men det er pr. i dag dårlig kapasitet i transmisjonsnettet til å tilknytte ny kraftproduksjon. Nettkapasitet kan imidlertid på lang sikt bli en mindre begrensning på grunn av mulighetene for økt kraftforbruk og nye kraftledninger, eller alternative løsninger som ikke krever mye nettkapasitet. En slik løsning kan for eksempel være samlokalisering av vindkraftverk og hydrogen- eller ammoniakkproduksjon.

I det utpekte området er det viktige miljø- og samfunnsinteresser, og de viktigste interessene er knyttet til reindrift. NVE avslø i 2013 konsesjonssøknadene om Tyven (Hammerfest) og Kvalsund vindkraftverk, og i 2015 avslø OED søknaden om konsesjon til Falesrassa vindkraftverk. Begrunnelsen for avslagene var hovedsakelig virkninger for reindrift. Det utpekte området er imidlertid stort, og vi mener at det enkelte steder bør kunne bygges ut vindkraftverk med akseptable virkninger for reindriften. Til tross for dårlig nettkapasitet per i dag, framstår Vest-Finnmark som et av de mest egnede områdene for ny vindkraftutbygging i Norge, gitt de forutsetningene som er nevnt over. NVE har lagt mye vekt på de gode produksjonsforholdene i denne vurderingen. Store deler av området er også utpekt i den regionale planen for vindkraft som aktuelle vindkraftområder.

NVE: Hvilken type vindkraft er området egnet for?

Dersom nettkapasiteten til ny produksjon økes gjennom nytt forbruk og/eller nye kraftledninger, kan det være aktuelt med både små og store vindkraftverk. Området har store arealer med gode vindforhold, og det kan være aktuelt å samle inngrep ved å bygge ett eller flere store vindkraftverk innenfor det utpekte området. På grunn av samlet belastning for reindriften, bør det likevel ikke være aktuelt med mange store vindkraftverk som påvirker de samme reinbeitedistriktene.

Regionale planers rolle i vindkraftsaker

NIBR OsloMet har på oppdrag fra KS gjort en studie på regionale planers rolle i vindkraftsaker. Se link øverst i dokumentet. Følgende er hentet fra rapporten:

Regjeringen signaliserte at regionale planer var løsningen for koordinering mellom forskjellige interesser og administrasjonsnivåer i Retningslinjer for vindkraft som utkom i 2007. Nærmest parallelt ble beslutningsmyndighet overført NVE i alle ledd (melding, konsesjon og utforming), da NVE overtok kommunens myndighet til å treffe arealbeslutninger ved endringene i plan- og bygningsloven (2008). For å sikre flernivå-koordinering, samt fylket og kommunen innflytelse, forutsatte Stortinget ved vedtakelse av plan- og bygningsloven i 2008 at konsesjonsmyndigheten både tar hensyn til regionale planer og gir kommunene stor grad av selvbestemmelse.

Representanter fra planmyndigheten i fylkeskommunene, fra fylkesmannen og fra kommuner hevder omleggingen medførte at NVE ble enerådende og at den ønskede flernivå-koordineringen for etablering av vindkraft i praksis opphørte. I denne studien bestilt av KS undersøker vi hvorvidt regionale planer for vindkraft har fungert etter intensjonen og hvordan konsesjonsprosessen eventuelt kan endres for å oppnå denne målsettingen etter at OED har bestilt Nasjonal ramme for vindkraft fra NVE. Denne er kun definert som et «kunnskapsgrunnlag» og er ingen formell plan, selv om myndighetene herved identifiserer 13 «mest egnede» områder for vindkraftutbygging på til sammen 29.000 km² med beskjed til utbyggere om at det skal være vanskeligere å få konsesjon utenfor ett av disse områdene enn innenfor. Konsesjonsprosessen blir, som før, styrt av NVE. I vår studie finner vi følgende svar på de fire hovedspørsmålene KS stiller:

Kun seks av 19 fylker har utarbeidet regionale planer for vindkraft. Våre informanter mener dette skyldes at NVE og OED alene har full beslutningsmakt over alle deler av konsesjonsprosessen for vindkraft og i praksis velger å se bort fra anbefalingene i de regionale planene. Nyten av en relativt ressurskrevende prosess med å utarbeide slike regionale planer står derfor ikke i forhold til den lille innflytelsen de regionale planene i praksis har hatt. Dette inntrykket forsterkes av at ingen av de seks fylkene har valgt å oppdatere de eksisterende regionale planene i henhold til standard fireårig rullering av planer.

Forarbeidene til plan- og bygningsloven uttrykker at konsesjonsmyndigheten skal ta hensyn til både regionale planer og kommunenes vurderinger. NVE, og OED, mener at loven ikke pålegger dem å følge dette, og at de som sektormyndighet står fritt i sine vurderinger i konsesjonsbeslutningene. Samtidig forteller informanter om at regjeringen har uttrykt politisk ønske om å gi kommunen vetorett mot utbygging, men ingen rett til å bygge ut hvis NVE ikke finner prosjektet samfunnsøkonomisk lønnsomt. NVE anslår at de implisitt og eksplisitt har avslått 60 prosent av alle foreslåtte prosjekter.

Det er derfor avgjørende å finne institusjonelle systemer som sikrer konsensusløsninger med størst mulig aksept i befolkningen. Vindkraftkonsesjonssystemet må derfor i mye større grad nennsomt tilpasses det ordinære flernivå-demokratiet, og i større grad forholde seg til plansystemet etter pbl (2008), fordi planer er ment å være viktige samordningsinstrument. For legitimiteten til konsesjonssystemet hos befolkningen, er det avgjørende at deres stemme har blitt hørt (ikke nødvendigvis får gjennomslag) i transparente og demokratiske prosesser, for å akseptere og respektere et utfall som eventuelt går mot deres preferanser.

I tillegg kan skattlegging av ressursrenten for utdeling til kommuner og fylker trolig øke populariteten hos mange.

Lokale inntekter

NIBR OsloMET har i ovennevnte studie også sett på sett lokale inntekter fra vindkraftanlegg. I rapporten står det følgende:

Kommunene mottar i dag eiendomsskatt for næringseiendom (tidligere benevnt «Verker og bruk»), på 0,7 prosent av anslått verdi. Denne er nå vedtatt senket til 0,5 prosent i 2020. Den anslåtte verdien er i utgangspunktet investeringskostnad, men anleggets verdi takseres på nytt i seinere år. Erfaringene så langt viser at verdien halveres i løpet av en tiårs periode. Norge har innførte spesielt gunstige avskrivingsregler for vindkraftinvesteringer i 2015 med full avskrivning over fem år, men dette gjelder kun for utregning av selskapsskatten og ikke eiendomsskatten.

Effekten ved utbygging på den lokale økonomien har vist seg å være begrenset til oppdragsvirksomhet for lokale entreprenører i utbyggingsfasen, og noen få ansatte til å drifte anleggene når de først er ferdigstilt. Kommunene mottar eiendomsskatt, eventuelt betaling/finansiering av aktiviteter gjennom frivillige avtaler, for en beskjeden sum. I våre tilfeller ligger disse kommunale inntektene på 3-10 millioner kroner i året, og utgjør dermed kun en brøkdel av det årlige totalbudsjettet i størrelsesorden 1 – 1,5 milliarder kroner. Grunneiere mottar rundt 50.000 kr. pr. vindmølle på sin eiendom i årlig støtte. Noen store summer blir heller ikke dette. Høyeste enkeltutbetaling anslått er 0,5 million kr. i året.

Endring av skatteregime

Rapporten fra NIBR OsloMet beskriver også mulig endring av skatteregimet for utbyggere:

Skattesystemet bestemmer hvor mye utbygger må betale til det offentlige, evt. motta i subsidier, og ditto gir det tilsvarende inntekter for det offentlige. Nivå for skattlegging påvirker attraktivitet for begge sider. Norge innførte særs gunstig ordning med fem års linear avskrivning av hele investeringsbeløpet, det vil si at i praksis vil utbygger dermed betale minimalt med selskapsskatt i denne perioden.

De betaler i dag kun eiendomsskatt på 0,5 prosent av verdien på anlegget, satt ned fra 0,7 prosent som tidligere gjaldt for den daværende skattekategori «verker og bruk». Kommuner uten eiendomsskatt har ofte framforhandlet avtaler om «frivillig» bidrag til kommunen ved implisitt eller eksplisitt å true med å uttale seg mot en eventuell konsesjon eller innføre eiendomsskatt. Som tidligere vist har NVE i praksis gitt kommunene vetorett, og det er derfor avgjørende for utbyggere å holde seg inne med kommunen. Slik kommunal maktutøvelse skaper nå problemer for utbyggerne siden investeringene ofte er finansiert av internasjonale fond og multinasjonale selskaper kjøper strømmen. Disse frykter at slikt frikjøp fra kommunale innsigelsler vil definere selskapet som korrumpert og/eller umoralsk.

Det har medført at vindkraftselskapene og deres interesseorganisasjon NORWEA nå argumenter for at utbyggerne skal betale skatt til vertskommunene. Kommunenes «krav» blir da en klart definert rettighet og dermed slipper utbyggerne og finansieringskildene fri fra korrupsjonsmistanken. Like viktig er at skatt til kommunene vil gjøre dem mer velvillig innstilt til utbygging. I praksis har disse fått lite igjen for arealavståelsen, jf. diskusjon i kapittel 3.5. Mange av våre informanter sier at de «har ofret nok og vil ikke ha flere» i sin kommune.

Denne stemningsbølgen kan fort snu hvis det innføres nye skatter som tilfaller kommune og fylke. Finansdepartementet har nedsatt et ekspertutvalg til å vurdere beskatning av vannkraft med leveranse 1. oktober 2019, ledet av tidligere NVE direktør Per Sanderud (FIN, 2018).

Sanderud-utvalget har underveis i arbeidet inkludert beskatning av vindkraft med uttalt begrunnelse at skatteinnretningen er ment å være næringsnøytral (Europower, 2018). OED instruerer: «Videre kan utvalget se på om forskjell i beskatning mellom vannkraftnæringen og andre næringer skaper uheldige vridninger» (FIN, 2018). Ressursrenten i vannkraftkraftproduksjon beskattes i dag på to måter:

Grunnrenteskatt: Beskatning av renprofitt som tilfaller staten. For vannkraft vil skattesatsen for 2019 være 37 prosent. Grunnrenteskatten beregnes på grunnlag av produksjon time for time, multiplisert med spottprisen, med fradrag av driftskostnader og avskrivninger.

Naturressursskatt: Brutto inntektsskatt som tilfaller kommuner og fylkeskommuner. Den beregnes av kraftverkets gjennomsnittlige produksjon de siste syv årene. Skattesatsen er 1,3 øre per kWh. Av dette tilfaller 1,1 øre kommunen, og 0,2 øre fylkeskommunen. Naturressursskatten er overskuddsuavhengig, og kan utlignes krone for krone mot ordinær inntektsskatt, det vil si kraftselskapets skattbare inntekt reduseres tilsvarende naturressursskatten.

Sanderudutvalget har ikke offentliggjort noen vurdering av hvilke type skatt eller skattetrykk som de anbefaler for vindkraftsektoren, kun et prinsipp om næringsnøytralitet som innebærer at vindkraft og vannkraft skal stå overfor de samme betingelsene slik at det ikke er skattesystemet som vrir næringslivet mot en eller annen krafttype. Vi kan dermed forvente at det nye skattesystemet for vindkraft vil gi samme utslag for produsentene som det vannkraftsektoren opplever i dag.

Men fordelingen mellom stat og kommune/fylke er en politisk beslutning med uavklart utfall. Den prosentvise grunnrenteskatten for vindkraft kan like gjerne tilfalle kommune og fylkeskommune som stat i framtiden. Det er også viktig å merke seg at Naturressursskatten som tilfaller kommune/fylke er fastlagt i nominell monetær størrelse. Siden staten har prosentvis beskatning stiger derimot inntektene når generell inflasjon også driver opp prisen på elektrisitet. Kommunen og fylkes relative andel synker derfor hvert år. Beregninger viser at disse inntektene til fylke/kommune har økt svakt fra 1,3 til 1,6 milliarder i tidsrommet 1997-2017, mens statens inntekter økte fra marginale 0,3 til hele 6,4 milliarder i samme tidsrom (Statistisk sentralbyrå på oppdrag fra Samarbeidende kraftfylker, gjengitt i Tema (2018)). Denne vridningen fra kommunale/fylkeskommunale til statlige skatteinntekter viser at lokal rett til egne naturressursene står stadig svakere. En forklaring kan være at det økte rammetilskuddet fra stat til kommune er blitt en viktigere finansieringskilde.

Lokal og regional næringsutvikling

I følge studier Norconsult har gjort er den største delen av verdiskapningen i forbindelse med vindkraft knyttet til anleggsfasen. Studiene viser at i byggefasen går 60 % av totalkostnadene i et vindkraftverk til vindturbiner fra utlandet (2016). Norsk andel av totalkostnadene har imidlertid økt de siste årene fra 26 % til 36 %. Lokal verdiskaping er derimot nede i 2 – 14 %.

I driftsfasen så vil det være avgjørende for størrelsen på lokal verdiskaping og sysselsetting om drift og tyngre vedlikehold utføres av lokalt personell. Reservekomponenter til vindturbiner og spesialisttjenester vil normalt måtte hentes utenfra.

Nye kraftlinjer

Når det gjelder kraftlinjenettet skjer det/skal det skje mye i Finnmark framover. Bygging av 420kV-linje fra Balsfjord til Skaidi er godt i gang. Ledningen forventes ferdig bygd fram til Alta i slutten av 2020, og fram til Skaidi innen utgangen av 2022.

Ny 420 kV-linje fra Skaidi til Hammerfest er konsesjonssøkt, og Statnett forventer endelig konsesjon fra OED i 2020, oppstart i 2021, og ferdigstillelse i 2025. Statnett planlegger å sende en konsesjonssøknad for ny 420 kV-linje fra Skaidi – Adamselv i løpet av 2020.

Bygging av linjene på strekningene Balsfjord – Skaidi og Skaidi – Hammerfest synes å være med i NVE's grunnlag for forslag om områder for vindkraft.

Statnetts beslutning om å starte prosessen for strekningen Skaidi – Adamselv kom etter at NVE's forslag ble ferdigstilt, og synes derfor ikke i samme grad å ha vært tatt hensyn til. Hvorvidt NVE med denne kunnskapen ville foreslått områder for vindkraft på strekningen Skaidi – Adamselv, er vanskelig å si.

Havvind

Til orientering kan nevnes at samtidig med denne høringen om nasjonale rammer for vindkraft på land, har OED sendt ut på høring et forslag om åpning av områder for vindkraft til havs. Ett av de områdene som er foreslått åpnet er Sandskallen – Sørøya. Området ligger i havet vest for Sørøya, utenfor Hammerfest og Hasvik kommuner (utenfor kommunenes grenser).

Vi vil allerede på nåværende tidspunkt signalisere at det er viktig at eksisterende brukere av områdene (spesielt fiskerirelaterte interesser) må særskilt hensyntas, og at det så langt det er mulig bør ligge som prinsipp at slike installasjoner etableres i tilknytning til områder med allerede eksisterende faste installasjoner som f.eks. oljeplattformer.

Vurdering

I høringsbrevet opplyser Olje- og energidepartementet at de ønsker innspill til NVEs forslag til nasjonal ramme, og til om det bør fastsettes en nasjonal ramme.

I forslaget til nasjonal ramme uttrykker NVE at kartet, som viser de utpekte områdene, kan brukes som et styringsverktøy for hvilke områder som vil bli prioritert fremover. Det kan også gis konsesjon utenfor disse områdene, men det legges opp til at det skal bli vanskeligere å få konsesjon utenom.

Det har vært undersøkt hvilken påvirkning fylkeskommunene og kommunen har på avgjørelser om vindkraftutbygginger. I rapporten fra NIBR OsloMet påpekes det at NVE og Olje- og energidepartementet i liten grad har fulgt regionale vindkraftplaner. Finnmark er et av 6 fylker som har utarbeidet regional plan. I den regionale planen for Finnmark var det angitt utredningsområder både i Vest- og Øst-Finnmark. I den nasjonale rammen er det kun tatt med områder i Vest-Finnmark.

I tillegg kommer det frem i rapporten at misnøyen med manglende regional og kommunal innvirkning på konsesjoner øker. Mye konflikt har dessuten oppstått også etter at konsesjoner til vindkraftutbygginger er gitt. Prosesser og avgjørelser som i dag gjøres i miljø-, transport- og anleggsplanen (MTA-planen) har skapt store frustrasjoner lokalt. At disse prosessene og avgjørelsene ble tatt ut av plan- og bygningsloven i 2008 har gitt betydelige problemer. Blant annet på grunn av manglende lokal vurdering og forankring av mange vindkraftutbygginger.

Kommunene og fylkeskommunene har altså for dårlig mulighet til å påvirke avgjørelsen i vindkraftsaker. Energiloven, konsesjonsprosessen, utbyggingsplanleggingen og forslaget til nasjonal ramme for vindkraft på land gir ikke grunnlag for et godt system for å ivareta lokalbefolkning og kommunesektorens behov i vindkraftsaker. Lovverket bør endres slik at

kommuner og fylkeskommuner får en sentral rolle i saksbehandlingen. Hensyn knyttet til demokrati, helhetlig planlegging og fornuftig naturressursforvaltning krever at det utvikles et nytt og bedre system for behandling av vindkraftsaker. Kommunene må kunne si ja eller nei til aktuelle prosjekter, altså ha en vetorett. Rådmannen vi foreslår at Plan- og bygningsloven legges til grunn for behandling av detaljplan i forbindelse med vindkraftutbygginger.

Når det gjelder spørsmålet om det i det hele tatt skal være en nasjonal ramme for vindkraft så mener rådmannen at en slik ramme gir mulighet for en mer helhetlig planlegging, og kan brukes til å skjerme områder som av forskjellige årsaker ikke bør bebygges. Det vil også gi mer forutsigbarhet for alle parter. Men det må da også være slik at kommunene og regionene må være med og definere hvilke områder som skal være med i rammen, og også ha avgjørende myndighet når det søkes om et konkret utbyggingsprosjekt.

Når det gjelder inntekter fra vindkraftutbygginger, så får kommuner som har vedtatt eiendomsskatt en eiendomsskatt på maksimum 7 promille av anslått verdi på anlegget. Erfaringer viser forøvrig at verdien av selve anlegget halveres i løpet av en tiårs periode (rapport NIBR Oslo Met).

Som eksempel har Måsøy kommune en årlig inntekt på omkring kr. 600.000,- fra Arctic Winds anlegg på Havøygavlen. Dette anlegget ble ferdigstilt i 2002 og har 16 vindmøller med en årsproduksjon på 100 GWh. Kommunen har en eiendomsskattesats på 4 promille.

Kommunene har i dag for lite igjen for å tillate vindkraftutbygginger, og vi mener kommunene må kompenseres i større grad for de ulemper slike utbygginger fører med seg. Vannkraftkommuner kompenseres i dag gjennom blant annet konsesjonskraft, konsesjonsavgifter og naturressursskatt i tillegg til eiendomsskatt. Det må ses på en tilsvarende ordning for vindkraftutbygginger.

I forbindelse med utarbeidelse av forslaget til nasjonal ramme er det i temarapporten «Friluftsliv» utarbeidet et kartsett med friluftsområder av nasjonal betydning. Det opplyses at det ikke fins tilstrekkelig oversikt til å utarbeide et kartsett med friluftsområder av vesentlig regional betydning. Dette er en svakhet med rapporten, og forsterker behovet for at lokale og regionale myndigheter må komme sterkere med i konsesjonsbehandlingen.

Dersom det skal vedtas en nasjonal ramme for vindkraft, bør området som er foreslått i Vest-Finnmark innskrenkes noe. I NVEs forslag til nasjonal ramme er det allerede nevnt en mulighet for å avgrense området ved å ta ut området som er foreslått på Seiland. Dette er et vanskelig tilgjengelig område, og er også nært Seiland nasjonalpark. Det er videre et viktig friluftsområde. Området er også delvis innenfor et eksklusjonsforslag fra Riksantikvaren. Vi foreslår at dette området ekskluderes.

En annen alternativ avgrensning som er nevnt forslaget er å fjerne området sørøst for E6 i Repparfjorddalen. Dette er et viktig friluftsområde, samtidig som det er et viktig hyttefelt langs hele traseen i Repparfjorddalen. Reindrifta er også under stort press i området. Det foreslås at også dette området ekskluderes.

SAE Vind DA søkte 26.08.2005 om bygging av vindkraftverk i Tyven-området på Kvaløya. Søknaden ble avslått og meddelt i brev av 11.01.2013. Begrunnelsen var som følger: *Basert på den samlede inngrepssituasjonen for reinbeitedistrikt 20, har NVE etter en helhetlig vurdering kommet til at Hammerfest vindkraftverk ikke kan meddeles konsesjon.* Med den begrunnelsen som er gitt for avslaget kan vi ikke se at det kan gis konsesjon for vindkraftverk på Kvaløya. Store deler av de mest aktuelle stedene for vindkraftverk er dessuten nedslagsfelt for vannverk (Hammerfest, Rypefjord, Akkarfjord, Grøtnes og Stallogargo), og forurensning i disse områdene kan gi alvorlige konsekvenser for vannforsyningen. Det foreslås derfor at hele Kvaløya ekskluderes.

Vedlegg kan lastes ned fra nett

- Vedlegg 4: NVEs nettside: Nasjonal ramme for vindkraft med oppdatert kunnskapsgrunnlag - <https://www.nve.no/nasjonal-ramme-for-vindkraft/?ref=mainmenu>
- Vedlegg 5: NIBR-rapport 2019:14 - <https://www.ks.no/globalassets/fagomrader/forskning-og-utvikling/fou-rapporter/KS-vind-rapport-190821-NIBR-rapport-nr-2019-14.pdf>

Uttalelse - Forslag om opprettelse av nasjonal påskjønningsordning for investeringer i vedlikehold i fiskerihavnene.

Forslag til vedtak

Som en følge av den vedtatte Regionreformen, overtar fylkeskommunene ansvaret for utvikling og finansiering av fiskerihavnene langs norskekysten.

I den forbindelse overtar fylkeskommunene også et betydelig vedlikeholdsetterslep i fiskerihavnene. Kystverket har anslått et vedlikeholdsetterslep for Region Troms og Finnmark alene på ca. 400 millioner kroner. Det totale vedlikeholdsetterslepet i de norske fiskerihavnene beløper seg antakelig til flere milliarder kroner.

Med dette som utgangspunkt, ser vi at det er nødvendig med en særskilt innsats for å ta inn noe av det dokumenterte etterslepet på vedlikehold i fiskerihavnene. Vi vil med dette fremme et forslag om at det opprettes en egen «Påskjønningsordning for investeringer i vedlikehold i fiskerihavnene», der fylkeskommunene etter en forpliktende plan kan søke om medfinansiering fra staten etter gitte kriterium. Ordningen opprettes etter modell av påskjønningsordningen for vedlikehold av fylkesveier, og vi ber om at et tilsvarende beløp på 100 millioner kroner avsettes til vedlikehold i fiskerihavnene i Statsbudsjettet for 2020.

Bakgrunn

I regionrådsmøte i Hammerfest 3.-4. april 2019, deltok fylkesråd for samferdsel i Finnmark fylkeskommune Geir Ove Bakken. I møtet ble det drøftet hvorvidt det var mulig å få til en felles nordnorsk uttalelse angående finansiering tilknyttet fiskerihavnene når fylkeskommunene overtar ansvaret for disse fra 1. januar 2020, og følgende vedtak ble gjort:

«Daglig leder og politisk ledelse i regionrådet får mandat til å utarbeide en uttalelse, som en oppfølging av tidligere uttalelser i tilknytning til fiskerihavnene i etterkant av seminaret i Oslo januar 2018. Det skal forsøkes å få en bred landsdelsforankring med utgangspunkt i fylkeskommuner og regionråd i Nord-Norge.»

På Sjømattransport-konferansen 2019 i Tromsø, 7.-8. april 2019, kom det frem at leder for Transport- og kommunikasjonskomiteen på stortinget ikke hadde et svar på hvorvidt midlene til fiskerihavnene ville bli øremerket i årsbudsjettet for 2020. Det kom heller ikke signaler på hvordan vedlikeholdsetterslepet i fiskerihavnene ville bli ivaretatt i budsjettarbeidet.

Etter en samtale på konferansen med fylkesråd for samferdsel i Troms, Ivar Prestbakkmo, kom det frem at også Troms synes det ville være interessant å delta i en felles nordnorsk uttalelse. Vi kom frem til at det kunne vært en god løsning dersom man fikk staten til å etablere en kompensasjons-ordning for de fylkeskommunene som velger å gjøre en ekstra innsats på å ta igjen vedlikeholdsetterslepet i fiskerihavnene, tilsvarende ordningen som nå etableres for å ta ned vedlikeholdsetterslepet på fylkesvei. Dette bør spilles inn nå, som regjeringspartnerne holder på med budsjettarbeidet.

Dette vil være en konkret, felles nordnorsk uttalelse, som et første steg på veien med å sikre en forsvarlig finansiering av fiskerihavnene når fylkeskommunene overtar ansvaret. Et neste, naturlig steg vil være å sette fokus på eventuelt for lave overføringer til fylkeskommunene for det som gjelder nye investeringer i fiskerihavner. Dette vil bli avklart som en del av budsjettprosessen utover høsten.

Med dette som utgangspunkt, fremmes ovennevnte forslag til en felles nordnorsk uttalelse.

Drøftings- og orienteringssaker

Forslag til vedtak:

Sakene legges frem uten forslag til vedtak.

Drøftingssaker:

- **Oslo-seminar:** Dersom vi skal arrangere seminar i Oslo den 6. januar 2020, i forbindelse med Nord i Sør (som finner sted 7. januar 2020), må vi fatte beslutning om gjennomføring og tematikk i dette regionrådsmøtet. Dette for å kunne iverksette arbeidet opp mot innledere, deltakere mv.

- **Møteplan 2020:**
  - Onsdag 15.- torsdag 16. januar 2020, i Alta (ordinært regionrådsmøte 15. januar, og dialog-konferanse i forbindelse med forprosjekt på havfisketurisme i Vest-Finnmark 16. januar).
  - Onsdag 22.-torsdag 23. april 2020, i Hammerfest
  - Mandag 8.- torsdag 9. juni 2020, i Havøysund
  - Mandag 12.- tirsdag 13. oktober 2020, i Hasvik
  - Tirsdag 1.-onsdag 2. desember 2020, i Alta

- **Eventuelt** (må være meldt inn senest fredag 20. september 2019)

Orienteringssaker:

- Forprosjektfasen – «Havfisketurisme i Vest-Finnmark»
- Forum – Marine Næringer 2019 og UNG - 2019